

MMM-Tiekarttatyön ohjausryhmäkokouksen pöytäkirja 16.6. 2025

Läsnä: Niko Silvan, Riina Muilu-Mäkelä (Luke), V-P Reskola, Sanna Tikander (MMM), Päivi Laitila (TEM), Hanna Mäkimantila (EPO-ELY), Juha Mantila (Huoltovarmuuskeskus), Kaisu Aapala (SYKE). Kokouksen puheenjohtajana toimi V-P Reskola (MMM).

1. Veli-Pekka Reskola avasi kokouksen 14:01
2. Kokoukselle valittiin sihteeriksi Niko Silvan, Riina Muilu-Mäkelä täydentää
3. Asialista hyväksyttiin sellaisenaan
4. Ohjausryhmän kokoonpano, esittäytyminen, kokouk käytännöistä sopiminen ja keskustelu sekä mahdolliset päätökset pysyvistä asiantuntijoista

Ohry:n kokoonpano:

Syke: luontoratkaisut yksiköstä, **Kimmo** varsinainen jäsen, **Kaisu Aapala** varajäsen.

EPO-ELY: **Hanna Mäkimantila**, maaseudun kehittäminen, Ravinteidenkierrätyksen toimeenpano-ohjelma 2016 alusta alkaen ja siksi mukana tässäkin, Ritva Rintapukka varajäsen. EPO-ELY tulee hallinnoimaan rahoituskuvioita myöhemmin, samaan tapaan kuin tällä hetkellä toimiva ravinteidenkierrätysohjelma.

TEM: **Päivi Laitila**, energiaosasto. Energiateknologia ja tehokkuus yksikkö. Energiahuolto ja huoltovarmuusasiat. Hirvosen Petri on TEMissä varsinainen turveasioiden asiantuntija, jota on mahdollista konsultoida.

MMM: **Sanna Tikander**, varapuheenjohta, 2022alkaen ministeriössä, kierrätys ja kiertotaloudenmukaiset ratkaisut, turpeen korvaajat.

Huoltovarmuuskeskus: **Juha Mantila**, co-operatiivinen osasto, HVK toimii julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnassa. 2007 huoltovarmuuskeskukseen. 10 vuotta aikaisemmin MMM:ssä. Elintarvikehuoltovarmuusasiat. Alkutuotannon ja energiasektorin yhteistyö.

Myös **Neova Oy**:tä esitettiin yhdeksi mahdolliseksi OHRYn jäseneksi.

Asiantuntijajäseniksi esitettiin Hannu Saloa (Bioenergia ry) ja Janne Pitkästä (Biolan Oy) sekä Anja Norjaa (EPO-ELY). Seuraavalla OHRY:n kokoukerralla esitetään mahdollisesti lisää asiantuntijajäseniä. Etenkin ympäristönäkökulmaa toivottiin vahvistettavan.

Asiantuntijajäsenten jääviydestä tulevilla rahoitushauissa kysyttiin, johon todettiin, että asiantuntijaryhmissä työskentelyn ei pitäisi vaikuttaa rahoituksen hakuun.

Esitys nimistä seuraavaan kokoukseen, jossa voidaan tehdä päätökset asiantuntijoista. Nimetään vakinaiset ohjausryhmän asiantuntijat ja lisäksi perustetaan asiantuntijaryhmät teemoittain. Yksi jokaisesta asiantuntijaryhmästä osallistuu vakituksena asiantuntijajäsenenä ohryyn.

5. Hanketoimijoiden esittäytyminen

Luke: **Niko Silvan**, erikoistutkija Luke, hankkeen vetäjä, taustaltaan suomensäätieteilijä, erityisasiantuntemus soiden ja turvemaiden biomassatuotteet sekä maankäyttökysymykset, kasvualustat ja pitkä kokemus turvetuotannon tutkimuksessa.

Luke: **Riina Muilu-Mäkelä**, tutkimuspäällikkö biokiertoalohjelmassa ja fokusalueen lisäarvo ja uudet tuotteet vetäjä. Erikoistutkijana Lukessa ja tutkimustaustaltaan kasvifysiologi ja molekyylibiologi. Kosteikkoviljelymateriaalit, kasvualustat ja kuivikeratkaisut kuuluvat fokusalueelle.

Luken hankeryhmä: tutkijat Katariina Manni sekä Heidi Högel osallistuvat kuivikepuolen asiantuntijana hankkeeseen. Hankeryhmään kuuluvat myös tutkija, ryhmäpäällikkö Sanna Finni, asiantuntija Juha Näkkilä, tutkija Timo Domisch sekä professorit Titta Kotilainen ja Jarkko Niemi.

6. Hankkeen taustan, hankesuunnitelman ja sopimuksen esittely

Todettiin, että energiaturvetuotannon alasajon seurauksena kasvuturpeen saatavuus on vaikeutunut ja kustannukset nousseet. Saatavuus turvattava myös tulevaisuudessa. Tätä varten tiekartta laaditaan. Turpeen saatavuuden radikaalin heikentymisen varalta mukana on myös korvaavat materiaalit. Myös vientimarkkina on tärkeä. Turvetta korvaavien materiaalien tuotannon ja käytön ympäristövaikutukset eivät saa olla turvetta suurempia. Tiekartta laaditaan 2,4 M€ rahoituksesta vuodelle 2025, josta suurin osa allokoitetaan tiekartan tulosten pohjalta jo syksystä 2025 lähtien. Tämä rahoitus ei ole kertaluontoinen, vaan tulee jatkumaan myös seuraavina vuosina. Teemoista voidaan keskustella jo OHRYssä. Rahoitusasiantuntijoiden mukanaolo on tämän vuoksi välttämätöntä.

Tiekartta valmistuu 2026 tammikuussa, mutta ensimmäisiä rahoituksia pitäisi voida jakaa jo syksyllä 2025. Onko jotain teemoja, jotka olisivat heti mukana. Samalla testataan asetuksia. Biolanin kasvualustatehdas on jo rahoitettu.

Energiaturpeen ja kasvuturpeen liitto on osittain välttämätön, koska kasvuturpeen kannattava tuotanto vaatii ainakin jonkin verran energiaturpeen tuotantoa. Tarvetta turpeelle joka tapauksessa tulevaisuudessa on jonkin verran myös Euroopan laajuisesti. Ilmastovaikutuksia voidaan välttää esim. elinvoimaisten metsäpuun taimien kasvatuksella kasvuturpeessa biohiilellä terästettynä, mikä voisi olla hyvä vientiartikkeli. Etenkin kuumissa maissa hyvin kasvavan metsän suojissa voisi tuottaa ruokaa. Suomalainen teknologia, turvepottitaimet terästettynä biohiilellä, voisi olla vientiartikkeli, jolla saadaan uutta metsänkasvua alueille, joissa kuumuuden takia ruuantuotanto heikentynyt. Myös kotieläintuotannon kuivikkeena turve on paikoin korvaamaton. Energiaturpeen tuotannon ongelmana on suuret ilmastovaikutukset.

Turpeen todettiin olevan loistava alusta kotieläimille ja korvaavat materiaalit puuttuvat. Energiaturve pahis, kasvu ja kuiviketurve hyvikset. Muu käyttö on taloudellisesti haastavaa, jos energiaturvetta ei nosteta. Balttiassa vaalea turvekerros on paksumpi kuin meillä ja siksi kasvuturvetta kannattaa siellä tuottaa ilman energiaturvettakin.

Todettiin, että turpeen tuotannon monimuotoisuusvaikutukset ovat kuitenkin samat riippumatta siitä mihin tarkoitukseen turve tuotetaan.

Jos kuluttajat päättävät ettei jokin ole hyväksi, politiikka ei paljon voi vaikuttaa.

Energiaturpeen käytön lopettaminen on tapahtunut paljon nopeammin kuin odotettiin, vaikka poliittinen ajatus oli hitaassa muutoksessa. Kuluttajat päättivät toisin. Päästökauppariikkinat ajoivat energiaturpeen alas. Myös EU:n rahoitustaksonomiat vaikuttavat markkinoihin.

7. Niko Silvan ja Riina Muilu-Mäkelä (Luke) esittelivät hankkeen toteutuksen OHRY:lle.

Kasvu- ja kuiviketuotannon nykytila ja tulevaisuuden tarpeet. Ilmasto-, ympäristö ja kestävyysnäkökulmat. Luvitukset, huoltovarmuusnäkökulmat. Linjaukset tuleville kansalliselle TKI- investointirahoitukselle. Lukessa on aikaisempia hankkeita aiheeseen liittyen. Sidosryhmien osallistaminen, tuottajat, raaka-aineen omistajat, ministeriöt, edunvalvojat, loppukäyttäjät, EU-tason kartoitus.

30.9.2025 on ensimmäinen sidosryhmätilaisuus. Lähetetään sidosryhmätilaisuus ohjausryhmälle kommentoitavaksi tiistaina iltapäivällä. Kutsut ennen juhannusta, kyselyaineisto ennen tilaisuutta.

Huoltovarmuuskysymykset kulkevat käsikädessä. Energiaturvetta ei voi täysin sivuuttaa. Energiaturvekäyttö kuitenkin osana mukana. Turpeen varmuusvarastointi on edelleen olemassa. Ehkä sitä ei tulevaisuudessa tarvita.

Sidosryhmien tavoittaminen haasteellinen tavoite kesäkauden vuoksi. Hyvä pohtia mitä viestitään, turve tärkeä, mutta myös korvaavat tuotteet. Myös viestintä pitää miettiä yhdessä.

Muodostetaan erilliset kuivike- ja kasvualustaryhmät. Myös ruotsinkieliset tuottajajärjestöt tulisi olla mukana.

8. Kustannusarvio, rahoitussuunnitelma ja maksatusaikataulu

V-P Reskola (MMM): Päätettiin kustannusarviosta. Luken toteutuskustannus noin 120 000 €. Ensimmäinen laskutus 20% voi olla aloituskokouksen 16.6. jälkeen, 30% väliraportin jälkeen, loput 50% loppuraportin luovuttamisen jälkeen.

9. Hankkeen ja sen tulosten viestintä-, julkaisu- ja hyödyntämissuunnitelma

KasKas-media vastaa viestinnästä yhdessä Luken ja MMM:n viestinnän kanssa.

Luke ja KasKas ovat pitäneet kokouksia roolituksista ja viestinnän roolijaot on sovittu. Olisi hyvä pitää erillinen kokous MMM:n, Luken ja viestinnän kanssa. Viestintäsuunnitelma toimitetaan OHRY:lle seuraavaan OHRYn kokoukseen mennessä.

10. Päätettiin seuraavan OHRYn kokouksen ajankohta: 21.8. klo 13-15

11. Muut asiat: Asiantuntijaryhmät ja sidosryhmät; onko mahdollista kuulla myös muita kuulemisia. Voisi ottaa myös ohryn erityiskokouksen, jossa kuullaan muita järjestöjä.

Pysyvät asiantuntijat ja asiantuntijaryhmät, josta Luke tekee esityksen. Keskeisiä toimijoita, joita halutaan kuulla voisi olla mukana asiantuntijaryhmissä. Näistä asiantuntijaryhmistä edustaja ohjausryhmään.

Puheenjohtaja V-P Reskola päätti kokouksen klo 15:44